ECONOMISCHE KRONIEK.

NEDERLANDSCHE FINANCIËN. — INVOERRECHTEN OP MEEL. — DE AFSCHAFFING DER
GRAANRECHTEN IN ENGELAND WEDER AANSTAANDE.

Nederlandsche financiën. De afdeelvingsverslagen over de voorstellen van den Minister van Financiën om, ter voorziening in het over 1903 geraamd te kort op de gewone uitgaven, de jeneveraccijns van f 63 tot f 70 per H.L. te verhoogen, en, in verband met de totstandkoming van de Brusselsche suikerconventie, den suikeraccijns te verlagen van f 27 tot f 24 per 100 K.G., hebben onlangs het licht gezien.

Zooals te verwachten was werd door vele Kamerleden tusschen beide voorstellen verband gelegd. Eenerzijds door tegenstanders van de verhooging van den drankaccijns, die betoogden, dat de door den Minister voorgestelde verhooging achterwege kon blijven indien de suikeraccijns niet werd verlaagd. Anderzijds door hen die in eene „aanmerkelijke“ verlaging van den suikeraccijns het gewenscht tegenwicht verklaarden te vinden tegen de bezwaren welke aan eene belangrijke verhooging van den accijns op sterken drank eigen zijn.

De verlaging van den suikeraccijns met niet meer dan f 3 ontmoette, op verschillende gronden bij „zeer vele leden“ tegenstand. Intusschen blijkt uit het verslag niet, dat er voor eene verder gaande verlaging, gesteld al dat de Minister bereid was die alsnog voor te stellen, een meerderheid te vinden zoude zijn. En, nu de middelen bevredigend blijven vloeien, zoodat het verschil tusschen baten en lasten bij intrekking van beide voorstellen niet al te hinderlijk zich voelbaar maken zal, is het niet onmogelijk dat de Minister het advies volgt van hen, die in overweging gaven, om, indien niet tot een ruime verlaging van den suikeraccijns wordt besloten, en het voorstel tot verhooging van den jeneveraccijns, en dat tot verlaging van den suikeraccijns terug te nemen.

Geschiedt dit, dan zal men het eigenaardig feit zien gebeuren dat, waar in de meeste gevallen invoering van protectie benadeeling van den verbruiker veroorzaakt, dit thans met intrekking van protectie het geval zal zijn. Immers wordt algemeen van de in werking treding der Brusselsche conventie een stijging van den suikerprijs, in den groot- en kleinhandel, verwacht. En het regeeringsvoorstel strekte juist om, door vermindering van den accijns met het vrijkomend premiebedrag, deze prijsstijging te voorkomen.

Tegen het voorstel van den Minister om bij de wet machtiging te verleenen tot heffing van een suikersurtaxe krachtens algemeene maatregel van bestuur, kwam zooals te verwachten viel van allerlei kanten en op verschillende gronden verzet. Wij hopen dat de Minister na kennisneming van de aangevoerde bedenkingen termen moge vinden om dit ongelukkig plan los te laten. Niet alleen tegenstanders der suikersurtaxe verklaren zich er tegen.

Invoerrechten op meel. De Nederlandsche Vereeniging van Handelaren in Buitenlandsch Meel heeft in de vorige maand aan al de leden van Kamers van Koophandel en Fabrieken in Nederland eene Nota gezonden, waarin zij hare meening uitspreekt over het meermalen geopperde denkbeeld om, terwijl granen bij invoer blijven vrijgelaten, meel te belasten met een recht van b.v. f 0.30 per 100 KG.

Wij ontleenen aan dit stuk het volgende dat ons zeer belangrijk schijnt. De invoer van tarwemeel heeft de laatste drie jaren gemiddeld bedragen 170.000.000 KG. Bij heffing van een recht van 30 cent per 100 KG. zouden de rechten bedragen f 510.000, wel te verstaan bruto.

Er zal echter zeker niemand te vinden zijn, die durft beweren, dat de import van buitenlandsch meel niet zal vermindere. Integendeel het staat als een paal boven water, dat de invoeren van Baker's meelen en vooral van voermeelen bijna geheel zullen ophouden. En deze soorten maken juist ongeveer 80 à 90 pCt. van den import uit. Ja, misschien is deze percentage nog te gering, want de hoeveelheden veevoeder, als tarwemeel ingevoerd, zijn zéér belangrijk. Men moet namelijk niet uit het oog verliezen, dat onze meel-invoeren (de officieele cijfers) niet alleen tarwemeel voor broodbakkerij bevatten, maar

ook: tarwe voermeel, tarwe grint, tarwe gries, lijnmeel, maismeel, enz. enz. te veel om op te noemen, welke bijna zonder onderscheid eenvoudig als tarwemeel worden ingeklaard.

Dat deze quantiteiten zeer belangrijk zijn, blijkt wel uit het feit, dat de invoer van tarwe, om door de inlandsche maalindustrie te worden verwerkt, van 1900 tot 1902 toenam met $38\frac{1}{2}$ millioen Kg. of circa $27\frac{1}{4}$ millioen Kg. meer dan de toename van het verbruik, representeerende $18\frac{1}{2}$ millioen KG. meel, terwijl in dat zelfde tijdsverloop de invoer van meel met 21 millioen KG. toenam.

De oorzaak van de groote toename van den invoer van tarwe en meel, bedragende in Meel $39\frac{1}{2}$ millioen KG. meer dan de verbruiksvermeerdering, was alleen te zoeken in het mislukken van den Amerikaanschen maisoogst, als substituut voor welk artikel groote quantiteiten andere soorten veevoeder hier als „tarwemeel” werden ingevoerd.

Deze uitweiding geven wij alleen om te doen zien hoe groot de percentage van veevoeder wel is en waar het een niet te loochenen feit is, dat rechten natuurlijk zwaarder drukken al naar gelang het artikel goedkooper is, zal — exceptioneele gevallen uitgezonderd — de invoer van voermeel en andere voederartikelen geheel en die van Baker's meel bijna geheel ophouden.

En wij overdrijven niet als wij zeggen, dat deze soorten zeker 80 à 90 pCt. van den invoer uitmaken.

De Invoerrechten zullen dus in het gunstigste geval niet meer dan f100,000 bruto opbrengen. Wij meenen echter, dat men veel dichter bij de waarheid is als men die opbrengst niet hooger dan f 50 à 60,000 bruto schat. Dat er dus netto niet veel zal overblijven, dat het overschot — als er al een zal blijken te zijn — niet zal opwegen tegen de groote bezwaren den handel in den weg gelegd, behoeft zeker geen betoog.

De vraag rijst dus: zijn dan de belangen voor den nationalen arbeid er zoo overwegend bij betrokken? Wordt er dan zooveel arbeid, zooveel werkloon in Nederland meer verdiend als de import van buitenlandsch meel ophoudt?

Ook op deze vragen moet het antwoord beslist ontkennend zijn. Door de arbeiders toch in de transportbedrijven wordt juist aan het artikel meel, dat in balen hier aankomt, ont-

zaglijk veel geld verdiend. Er is bijna geen artikel, waarmede zoo heen en weder gedragen wordt als juist buitenlandsch meel, terwijl bij het transport van granen en bij de meelfabricatie bijna alles automatisch geschiedt.

Dit zijn technische bijzonderheden, ontstaan door omstandigheden van zeer eigenaardigen aard en daardoor moeilijk voor buitenstaanden begrijpelijk te maken. Toch willen wij dit trachten te doen door voorbeelden te stellen en van de behandeling van het buitenlandsche graan tot brood en van het buitenlandsche, speciaal Amerikaansche, meel tot Hollandsch brood.

Als een lading graan arriveert, komt een lichter langszij van de boot, in het graan wordt een zuiger geplaatst en zoo wordt het automatisch geladen en gewogen. Komt het schip aan de fabriek dan wordt het graan automatisch opgezogen; automatisch gebracht op de plaats waar het liggen moet, — automatisch wordt het verder geheel behandeld tot het meel geworden en op wicht in de zakken gedaan is. Dan worden de zakken dichtgenaaid en getransporteerd naar de verbruikers. In een meelfabriek zijn dan ook zóó weinig menschen werkzaam, dat Dr. Enklaar eenigen tijd geleden in een artikel in „Eigen Haard“, na een beeld te hebben gegeven van een modern ingerichte Nederlandsche Meelfabriek, vol bewondering uitriep: „En bijna alles in deze fabriek geschiedt automatisch, werklieden ziet men er weinig.“

Stellen wij nu, dat een lading Amerikaansch meel aankomt. Eerst wordt dit meel met behulp van handenarbeid gelost en opgestapeld, het wordt op merken gesorteerd, het wordt weder afgeleverd, het wordt getransporteerd, wordt weder opgestapeld, alles door handenarbeid. Dit in geval het direct van de boot naar den bakker gebracht wordt.

Maar vergeet niet, dat zeker 75 pCt. van het meel eerst weder van Rotterdam naar Amsterdam doorgezonden wordt, waarbij zich verschillende manipulatiën door handenarbeid herhalen, en dat bovendien tengevolge van het ongeregeld aankomen der partijen zeker dan nog 50 à 60 pCt. naar de pakhuizen der kooplieden getransporteerd wordt om vandaar weder later naar de bakkers te worden gebracht.

Niet alleen dus, dat er bij de productie van inlandsch meel weinig arbeidsbelangen betrokken zijn — bovendien weet

ieder, die in den meelhandel thuis is, dat bij vrijen invoer van buitenlandsch meel veel meer Nederlandsche arbeidersbelangen betrokken zijn, dan bij protectie der inlandsche maalindustrie.

En wanneer, zooals uit het bovenstaande blijkt, het noch fiscale, noch arbeids-bescherming-belangen zijn, die tot een meelrecht nopen, kan dus niet anders dan bescherming der inlandsche maalindustrie het doel zijn.

Bedenkt men nu op hoe verschillende wijzen, reeds de noodlijdendheid der maalindustrie werd bezongen dan zou men misschien geneigd zijn te zeggen, dat voor heeren meelfabrikanten wel iets gedaan mag worden!

Het ligt niet in onze bedoeling thans nogmaals te ontzenuwen de verschillende redenen, welke voor die „noodlijdendheid” aangegeven zijn. Wij willen er alleen even op wijzen, dat het beroep op het verdwijnen van meelfabrieken niet opgaat waar dat verdwijnen zeer zeker niet aan de concurrentie van buiten te wijten geweest is. Wel voor een groot deel aan de onderlinge concurrentie, waardoor successievelijk de groote fabrikanten het de kleinere minder goed gelegen en minder goed ingerichte onmogelijk of niet loonend gemaakt hebben om te blijven doorwerken. Hoe is het anders met „noodlijdendheid” te rijmen, dat de bestaande fabrieken steeds hun productievermogen uitbreiden en de tarwe-invoeren de laatste jaren belangrijk toenemen?

Het is dan ook jammer, dat bijna alle fabrieken in handen van particulieren zijn en dus geen balansen publiceeren. Ja, zelfs de naamlooze vennootschappen in die branche doen het niet eens algemeen. Slechts één cijfer is ons bekend en wel het dividend van de Maatschappij „de Korenschoof” te Utrecht, dat 10 pCt. bedraagt. En deze fabriek behoort niet tot de fabrieken, die de hoogste prijzen voor hun fabrikaat bedingen!

Wij herhalen: het is jammer! Anders toch zou men kans hebben een uitlegging te vinden voor het onmogelijk schijnende paradox van noodlijdend te zijn en toch tot de hoogstaangeslagenen in den lande te behooren, wat met de meeste meelfabrikanten het geval is.

Meenen wij in het bovenstaande te hebben aangetoond, dat een recht op buitenlandsch meel bij vrijen invoer van tarwe

niet in het kader van deze wet tot wijziging der invoerrechten „op grond van fiscale overwegingen, waarbij het oog gehouden wordt op de belangen van den nationalen arbeid“ past, het zij ons vergund nog even te wijzen op de groote Nederlandsche belangen, welke daardoor geschaad zouden worden.

In de eerste plaats spreekt het vanzelf, dat de invoerrechten van 30 cent niet alleen den prijs van het buitenlandsche meel zullen verhoogen, maar evenzeer het inlandsch fabrikaat. Anders toch zou het belang voor de maalindustrie bij protectie niet groot zijn. Wel zal niet waarschijnlijk de prijs van het inlandsche gemaal met de volle 30 cent worden verhoogd, maar veel minder zal het ook niet zijn, want men moet niet vergeten, dat een recht van 30 cent tengevolge van de kosten en moeite benevens extra-transport en opslagkosten, voor het buitenlandsche fabrikaat een prijsverhooging van meer dan 30 cent tengevolge moet hebben.

Bovendien zullen zeer zeker de Hollandsche fabrikanten alles wat in hun vermogen is doen om van den hun gegeven voorsprong zooveel mogelijk te profiteeren, het is zelfs zeer waarschijnlijk, dat zij een trust of kartel zullen vormen, waarvoor de grondslagen reeds bestaan in het orgaan der meelfabrikanten, de goed georganiseerde onder uitstekende leiding staande Bond van meelfabrikanten.

Maar laat ons aannemen, dat de meelfabrikanten het schappelijk zullen maken, dat de verhooging der meelprijzen niet meer dan 20 cent per 100 KG. bedragen zal, dan nog brengt dit voor de Nederlandsche natie een verlies van 20 cent op een verbruik van 333 millioen KG. of f 666.000 mede, waarvan in het gunstigste geval niet meer dan f 100,000 (bruto) in de schatkist komt, terwijl het restant van bijna zesmaal zooveel tusschen de meelfabrikanten broederlijk wordt gedeeld. En wie betalen deze prijsverhooging, dit cadeau aan de meelfabrikanten? Het broodetende publiek, dus in hoofdzaak de werklieden en voor zoover de duurdere meelprijzen niet in de broodprijzen tot uitdrukking komen: de middenstand en wel de bakkers, welke hun door de concurrentie der groote fabrieken toch reeds kleine winsten, geheel zullen zien verdwijnen, terwijl zij thans eerst recht de concurrentie tegen de meel- en broodfabrieken, welke hun eigen meel maken, de buitenlandsche tarwe vrij

importeeren en dus hun grondstof minstens 20 cent per 100 KG. goedkooper hebben, niet zullen kunnen volhouden.

Zeër sterk geschaad zullen door een uitkomend recht op buitenlandsch meel nog worden: de veeteelt en zuivel-industrie. Hierboven hebben wij er reeds op gewezen, welke enorme quantiteiten veevoeder als tarwemeel worden ingevoerd. Een inkomend recht zal dus ongetwijfeld de prijzen van veevoeder verhoogen; het zal ook bewerken, dat de goede buitenlandsche voederartikelen door minderwaardige binnenlandsche melanges, waarin alle mogelijke waardelooze artikelen als koffiedoppen, cacaoschillen, tarwestof (dat dan weder in groote quantiteiten ter beschikking van heeren vervalschers, door onze meelfabrikanten in den handel zal worden gebracht), zullen worden vervangen. Onze voor export werkende zuivel-industrie zal dus op twee wijzen ernstig worden geschaad, namelijk door vermindering van het gehalte der producten en door duurdere prijzen, de kans op de buitenlandsche markten te concurreeren wordt dus veel geringer!

Ook moeten wij opkomen tegen de drogredenen van protectionistische zijde dikwerf met het oog op bescherming der maalindustrie geuit. En wel, dat het heffen van invoerrechten op meel van belang zou zijn voor den landbouw en voor de volksgezondheid.

Door een invoerrecht op meel bij vrijen invoer van tarwe wordt het een noch het ander gebaat. De landbouw niet, omdat tarwe vrij binnen komt en de graanprijzen dus geen verhooging ondergaan, waarbij nog de attentie moet gevestigd worden op het feit, dat onze inlandsche fabrikanten bijna uitsluitend buitenlandsche tarwe vermalen, daar de inlandsche soorten voor hun doel ongeschikt zijn. De volksgezondheid niet, omdat in het buitenland, in de landen die naar hier exporteeren, over het algemeen meer waarborgen voor zuiverheid door wetten en anderszins bestaan dan in Nederland, ten bewijze waarvan diene, dat alle voorname Nederlandsche meelimporteurs niet geschroomd hebben het door hen geïmporteerde meel onder voortdurende contrôle van een Chemisch Bureau in Holland te stellen. Bij de onderzoekingen, de laatste jaren door het Landbouw-Comité en de regeering in deze richting gedaan, is het dan ook steeds ge-

bleken, dat in buitenlandsch broodmeel geen vervalschingen voorkomen, dat echter het maar al te vaak gebeurt, dat voederartikelen, zuiver hier geïmporteerd, door sommige handelaren hier te lande worden vervalscht.

Resumeerend blijkt:

dat een invoerrecht van 30 cent op meel bij vrijen invoer van tarwe voor de schatkist van geen belang is, zullende de kleine opbrengst bijna geheel door de met de inning gepaard gaande kosten worden geabsorbeerd;

dat echter ten eerste zullen worden geschaad:

het broodetende publiek;

de middenklasse, speciaal de bakkers;

de veeteelt;

de zuivelindustrie;

dat niet gebaat worden:

de landbouw; en

de volksgezondheid;

dat alleen gebaat worden:

de Nederlandsche Meelfabrikanten.

Houdt men nu hierbij nog rekening met het feit, dat de belemmering van den invoer van een zoo belangrijk exportartikel als meel voor Amerika is, allicht van die zijde represaillemaatregelen zal uitlokken, waar speciaal Hollandsche artikelen als haring, karwijzaad, mosterdzaad, kanariezaad, welke onbelast zijn, en bloembollen, specerijen, tabak en diamant, waarop de rechten zouden kunnen worden verhoogd, worden getroffen en ook deze culturen en dezen handel belangrijke schade wordt toegebracht, dan is er zeker reden te over om het vertrouwen uit te spreken, dat U en Uw Kamer van Koophandel aan zulk een maatregel niet zullen medewerken, doch de invoering ervan ten sterkste zullen ontraden."

De afgeschaffing der graanrechten in Engeland weder aanstaande. Het loont de moeite uit de door den kanselier van de Engelsche schatkist, de heer Ritchie, ingediende begroting voor 1903—1904, en de daarbij gegeven toelichting enkele gegevens, van meer algemeen belang dan voor Engeland alleen, over te nemen. In het afgelopen jaar 1902—1903 hebben de gewone ontvangsten volgens den Minister beloopen

151.552.000 pd. st., de opbrengst van de leening 29.875.000 pd. st., tegenover welk totaal van 181.427.000 pd. st. aan ontvangsten, uitgaven stonden ten bedrage van 184.484.000 pd. st. Het te kort groot 3.057.000 pd. st. is voorloopig door schatkistbiljetten gedekt welke uit de opbrengst van de aanstaande Transvaalleening zullen worden afbetaald. Voor 1903—1904 raamt de Minister te zullen ontvangen, indien de bestaande belastingen ongewijzigd blijven 154.770.000 pd. st. terwijl het totaal der uitgaven wordt geraamd op 143.954.000 pd. st., belangrijk minder; nu de oorlog voorbij is, dan in de laatste jaren. Deze raming zoude een saldo laten van 10.816.000, wat den Minister vrijheid geeft belasting verlaging voor te stellen, en wel afschaffing van de graanrechten en vermindering van den income tax van 15 op 11 pence per pond. De mede tijdens den oorlog ingevoerde invoerrechten op suiker en uitvoerrechten op steenkool blijven gehandhaafd.

De verlaging der inkomstenbelasting zou over een vol jaar kosten 10.400.000 pd. st., en de afschaffing der graanrechten 2.500 000 pd. st. Maar aangezien beide in 1903—1904 niet over een vol jaar werken zullen meent de heer Ritchie dat het budget voor dit jaar er door ontlast zal worden met niet meer dan 10.500.000 pd. st. in totaal. Reeds thans worden derhalve de inkomsten van 1904—1905 met 2.400.000 pd. st. verminderd, terwijl, wat het jaar 1903—1904 betreft, bij zoo sterke belastingvermindering, suppletoire credietaanvragen (welke in 1902—1903 niet minder dan ruim 8 millioen pd. st. vorderden) allicht het thans geraamd batig saldo van 316.000 pd. st. in een te kort kunnen omzetten. Waarschijnlijk is het dan ook niet alleen financieele politiek geweest, welke de heer Ritchie bij het opmaken zijner begrooting heeft geïnspireerd.

Merkwaardig is het, door ditzelfde kabinet dat een jaar geleden, zij het bij monde van een anderen schatkistkanselier, de graanrechten voorstelde, thans de afschaffing te zien bepleiten met dezelfde argumenten welke destijds ter bestrijding van de aanvraag door de oppositie werden gebruikt. Heette het toen een klein recht, dat strekken moest om heel het Engelsche financieele systeem op een breeden grondslag te vestigen, en dat de schatkist aan middelen zoude helpen van welke het wolstrekt niet vaststond dat zij door den Engelschen verbruiker

waren opgebracht, thans wordt erkend dat het een belasting is op een grondstof welke meer dan iets anders tot de levensbehoefte behoort; dat het recht een voldoende elasticiteit mist; dat het ongetwijfeld de kosten van het levensonderhoud heeft verzwaaard en den prijs van het meel verhoogd met «vrij wat meer dan het recht zelf bedroeg». Erkenntissen die het goed zal zijn in gedachten te houden tegen den tijd dat hier te lande de tariefherziening aan de orde komt.

Met betrekking tot de kosten van den oorlog deelde de Minister mede dat deze, na nauwkeurige becijfering 217.000.000 pd. st. beliepen, waarvan 71.846.000 pd. st. door belasting (39.884.000 pd. st. door directe en 31.962.000 pd. st. door indirecte belastingheffing) was gevonden ¹⁾ en het overige uit leeningen. Wel te verstaan is hier alleen sprake van de oorlogskosten becijferd van het standpunt van den fiscus, niet van hetgeen de oorlog aan de natie werkelijk heeft gekost, wat een geheel ander cijfer zoude geven.

Ten slotte laten wij hier volgen een summier overzicht van de begrooting voor 1903—1904 en de voorloopige rekening over 1902—1903, alles in duizendtallen pond sterling.

Ontvangsten.	1903—1904	1902—1903
Customs	34.640	31.433
Excise	32.700	32.100
Estate etc duties	13.300	13.850
Stamps	8.400	8.200
Land tax }	2.600	725
House Duty }		1.825
Property and income tax	30.500	38.800
Totaal der belastingen	122.140	129.933
Post Office	15.300	14.750
Telegraph Service	3.800	3.630
Crown lands	445	455
Receipts from Suez Canal shares etc.	935	958
Miscellaneous	1.650	1.826
Totaal der overige ontvangsten	22.130	21.619
Algemeen totaal	144.270	151.552
Batig slot	316	—
Te kort	—	32.932
	143.954	184.484

¹⁾ Elders sprak de heer Ritchie van 67.500.000 pd. st. als het bedrag der oorlogskosten uit belastinggeld bestreden.

Uitgaven.	1903—1904	1902—1903
National debt services	27.000	27.282
Other consolidated debt services }	2.919	1.633
Payments to local taxation accounts }		1.156
Totaal der Consolidated debt services	29.919	30.071
Supply Services		
Army	34.500	69.440
Navy	34.457	31.170
Civil services	26.561	36.200
Customs and inland revenue	3.113	3.040
Post office	10.068	9.630
Telegraph service	4.549	4.162
Packet service	787	771
Total supply services	114.035	154.413
Algemeen totaal	143.954	184.484

KRONIEKSCHRIJVER.